

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

Capvt secundum, pertinens ab obitu Severi, ad initia Imperij Maximini

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A *Commentariis illustrare aggreditur, IX. Commentarios in Johannem, & in alios Scripturæ libros inchoat, X. in Achaiam per Palestinam proficiscitur, XI. Athenis discedens Ephejo iter habet, XII. Casarea Presbyter jam ante fuerat ordinatus. Alexandria pellitur, XIII. Cum, ne vitaretur ab Aethiops, idolis sacrificasset, XIV. Casream Palestinæ concedit. XV. Confutantur nonnulli, qui Origenem ab Heracla Alexandria depulsum fuisse scripserunt. XVI. Ecclesiastica mania obit; à multis fovertur Ecclesiis; XVII. Palestinam perlustrat. XVIII. Vtrum viginti & octo annos Tyri transegerit. XIX. Gregorium Thaumaturgum & Athenodorum fratres, aliosque in literis sacris & profanis instituit, Isaiam & Ezechielem Commentariis exponit.*

I. **S**EVERVM interim, cum jam aliquoties interficere adortus esset Caracalla filius, mors ex aggritudine confecta est, expleto Imperij decimo octavo anno, ætatis vigesimum sextum agente Origene. Hic post aliquot deinde annos Romam ire contendit, Romanæ Ecclesiæ videndæ studio, cui tunc præerat Zephyrinus Papa, Tempus itineris ab Eusebio prætermisum conjectura assequi studet Baronius, & in primum Elagabali rejicit annum, qui Zephyrini decimus octavus, & postremus fuit, causamque profectio-
 C *ni Mammaam Alexandri matrem dedisse suspicatur, cum post accersitum ad se Antiochiam Origenem, Elagabalum Imperium ineuntem Romam esset comitata. Verum hæc aliter Eusebio temporibus divisa sunt: tunc enim à Mammaa Antiochiam accitum fuisse Origenem satis aperte significat, & disertis quoque verbis post illum Suidas, cum rerum potretur filius eius Alexander. Qui postquam Imperium adeptus est, non alias Antiochiam ivit Mammaa, quam cum Perlas Romanis finibus imminentes bello refutare aggressus est. Hæc multis post Zephyrini obitum annis inciderunt. Cum autem Imperator renuntiatus est Elagabalus, Eusebius commorabatur Mammaa, neque in tanta rerum conversione curiosis auditionibus operam dare potuisse verisimile est. Equanam porro causa fuerit Baronio, cur incertam Origenianæ in Italiam profectiois occasionem comminisceretur, Mammaæ nempe affectandæ studium, cum veram expresserit Eusebius, Romanæ nimirum Ecclesiæ, omnium, ut ipse scribit, antiquissimæ, penitus cognoscendæ desiderium, non video. Hoc ergo iter Severi inter obitum, qui anno Zephyrini undecimo contigit, ipsiusque Zephyrini mortem, quæ ad alterum Elagabali annum pertinet, conferre satis habeamus: à tempore autem præcise designando, cum ne conjecturæ quidem locum nobis Veterum monumenta præbeant, abstineamus. Id in decimo tertio Zephyrini anno Historici quidam constituunt, quod ab Eusebij rationibus non discrepat, & mihi satis probatur.*

II. Propere perlustrata Roma, statim Alexandriam Origenes repetiit, traditaque ei rursus est à Demetrio Catechumenorum Christianis dogmatis imbuendorum cura. Quo cum in opere, omisissis cæteris studiis, dies ac noctes urgeretur, nec sibi ad Scripturæ divinarumque rerum peruestigationem reliqui quidquam facere posset, docendi munus cum Heracla, qui tum cæteris eius præstabat discipulis, ita partitus est, ut rudioribus prima doctrinæ Christianæ elementa hic traderet, maturiores ille & jam usu peritos reconditis dogmatis instrueret.

III. Hinc aliquantum lucratus otij, eo ad enodandas Scripturæ obscuriores intelligentias usus est, seseque in eo studio quotidianis commentationibus diligenter subegit. Verum cum operam suam absque Ebraicæ linguæ notitia frustra consumi intellexisset, id quoque ornamentum ac reliquas doctrinæ suæ laudes adjunxit. Iohannes Tritemius in libro De scriptoribus Ecclesiasticis res Origenis literis prosequens, ipsum ait jam senem contra
 F *suam ætatem linguam Ebraicam didicisse. Perperam nempe accepit ista Hieronymi: Tantam in Hieron lib. Scripturis divinis habuit studij, ut etiam Ebraicam linguam contra atatis, genisque suæ naturam edisceret. Quæ sic intelligo, jam virilem ætatem adeptum Adamantium, quæ atas Grammaticas tricas ac quisquilias aspernari solet, & gravioribus studiis delectari, eo tamen demisisse animum, ut in hac arte se exerceret. Nulla illic senectutis significatio. Magdeburgenses vero idem narrant his verbis: Ita igitur otij aliquantulum nactus, ad discendam linguam Ebraicam, sua aliocui nature adversam, ut Suidas ait, minimum adiecit. Quæ illic habet Suidas, è Græca translulit interpretatione Hieronymiani Operis De scriptoribus Ecclesiasticis, ubi proxime adducta Hieronymi verba sic reddita sunt: ὅσοι καὶ τὴν ἰβερῶν ἰσχυροῦς ἐστὶν ἐκαστοῦ ἐν τῇ τε ἰλνικῇ, καὶ τῇ οὐκ ἴσως ἐκμαθεῖν. Quod de Alexandrinæ gentis natura dixit Hieronymus, quæ juxta Græcorum omnium consuetudinem linguarum exoticarum notitiam contemnebat, id ad Origenis ipsius naturam Interpres pessime retulit. Vnde fraus Suidæ ac Magdeburgensibus facta.*

IV. Erat per id tempus Alexandriæ vir opibus ac dignitate florens, ingenio etiam spe-

b

status & doctrina. Hanc Valentini errore, qui tunc in Ægypto vigeat, Marcionis alij, A implicitum fuisse scribunt. Commodè utriusque: maxima siquidam etiam prodiderunt: hoc est Noëtiunum, Sabellius quippe statim post Origenis obitum Noëti præceptoris sui deliramenta renovavit. Crebro ad Origenem ventitabat Ambrosius cum alijs partim Hæreticis, partim Ethnicis Philosophis, qui viri nomine ac doctrina pertrahebantur. Nam rerum divinarum documentis Philosophiæ quoque, Mathematicarum & humanarum disciplinarum præcepta aspergens, auditores erudiebat pro uniuscuiusque captu: nec parum iis doctrinis inesse censebat ad facta percipienda adjumenti. Adversus hunc ita affectus est Ambrosius, ut ejuratis erroribus saniori doctrina instituendum ei se traderet, ad ejusque

Baron. ad A. 220. N. 6. & 12.

focietatem sese penitus applicaret. Tunc imperasse Caracallam agnoscit Baronius, cum B ad Christi fidem conuersus est Ambrosius. Idem tamen Origenem Roma Alexandriam rediisse docet postremis Zephyrini temporibus, recens adepto Imperium Elagabalo: cum Ambrosij conversionem præcesserit hæc Origenis reditio. Plane suo sibi gladio jugulatur.

V. Iisdem fere temporibus militarem hominem Alexandriam mittit Arabia Præfex, cum literis ad Demetrium Episcopum, & ad Ægypti Præfectum, quibus vehementer orabat Origenem ad se confestim mitterent, velle se de rebus divinis cum eo communicare, ejusque doctrinæ fieri participem. Æquissima postulationi annuit uterque. Abligatus ad eum continuo Origenes, & re feliciter explicata Alexandriam sine mora reversus est. Quod autem asserit Halloxius, minime dubium esse quin ad audiendum Hippolytum in Ecclesia quadam verba facientem per id tempus accedens Origenes, designatus ab eo, & honõris C gratia adstantibus fuerit monstratus, ut factum refert Hieronymus, indiget id quidem probatione: cum enim ex Arabia excesserit Hippolytus, & in Italia demum martyrium obiit, huic alibi passim occurrere potuit Origenes, & concionanti adesse.

Nicom. lib. D. 6. 9. 1. in Hippolyto.

V. I. Non multo post Alexandria clam exiit, arma impia Caracalla fugiens, quibus funestissimam Alexandrinis cladem intulit. Annus trahebatur Christi 215. Caracalla quintus, ætatis circiter trigessimus agente Origene. Secessit ille in Palaestinam, & Cæsareæ sedem posuit: ubi tantus ei ab Episcopis honos habitus est, ut nondum licet Presbytero, sed Laico etiam tum deferretur negotium Scripturæ publice in Ecclesia explanandæ, presentibus Episcopis. Ægre tulit Demetrius, & tanquam præter fas ab Episcopis & Origene attentatum scriptis ad eos epistolis damnauit. Factum rationibus, aliorumque Episcoporum auctoritate & exemplo excusarunt Theodotus (Theotechnum Photius appellat) D Cæsareæ Episcopus, Hierosolymæ Alexander. Nec ita tamen placarunt Demetrium, ut non Origenem per literas, missosque Diaconos revocaret. Paruit ille mandatis, & reversus in patriam consueto sese muneri restituit. Castiganda hic Halloxij, aliorumque indiligentia, qui prius hoc Origenis in Palaestinam iter confuderunt cum altero paulopost à nobis narrando quod ad Achaia Episcopos proficiscens per ea loca habuit: utramque enim profectionem caute distinxit Eusebius, prioremque ante Caracalla interitum ab Origene susceptam narrat libr. 6. Hist. cap. 19. posteriorem temporibus iis deputat, quibus Phileto Antiocheno Episcopo successit Zebinus; locus extat libr. 6. Histor. cap. 23. Episcopatum autem Zebinus inuit sub Alexandro Severo, ut est in Eusebiano Chronico. Id quod alio E ipse loco Halloxius animadvertit.

7. In. fol. 218 & 212.

V. II. Coorto interea Romanos inter & Persas bello, Antiochiam venit Alexander Severus, Mammæa matre comitatus, quæ ut erat natione Syra, & rerum Judaicarum ac Christianarum aliquem perceperat usum, Origenem ejus tunc passim celebrabatur nomen, misso militari satellitio ad sese accersivit, exploranda hominis doctrinæ, majorisque Christi notitiæ adipiscendæ causa. Multis apud illam de Deo sermonibus habitis, exacto illic non modico tempore ad intermissa studia Alexandriam properavit. Hanc Origenis peregrinationem temporibus illis conjungens, scio me Chronologorum aliquot rationibus repugnare, qui ad extremos Alexandri Severi annos Persicam expeditionem referunt, cum multo ante exitum Alexandri visere ad Mammæam Origenem ivisse certum sit. F At nobis favent Eusebii *ἱστοριαι*, quibus in hac historia perpetuo adharemus: nam Persicum bellum secundo Alexandri anno assignat in Chronico; in Historia autem, postquam Alexandrum imperatoriam dignitatem assecutum significavit, Origenis itionem ad Mammæam continuo subjunxit: Cæsariensem vero Origenis secessum, quem decimo Alexandri anno contigisse docet, longe inferius recensuit. Qui vero bellum hoc rejecerunt in postremos Alexandri annos, nullo auctore fecerunt; nam qui ætatis illius res gestis complexi sunt Herodianus Zosimus, Xiphilinus, & Lampridius, Persicæ expeditionis neutiquam expresseferunt tempus, solus illud adnotatum reliquit Eusebius, quem sequimur. Sin hæc ante contigisse pertenderis quam Romam ivisset Mammæa, ut vult Baronius, alterutrum enim dicendum est, nec eam quippe alias Antiochiæ fuisse apparet,

Euseb. l. 6. Hist. cap. 21.

Euseb. l. 6. Hist. c. 10.

Baron. ad A. 220. N. 6.

A sententiam hanc supra à nobis obtritam reperies.

VIII. Caterum hinc Scripturam factam Commentariis illustrare Origenes orsus est, impulso Ambrosio, qui non verbis incendebat solum, sed sumtibus etiam suppeditabat. Legitur apud Cedrenum, quod & ab eo sunt ferunt Suidas, & Glycas, Origenem per annorum octodecim spatium literas sacras fuisse interpretatum. Minime id quidem consentit Eusebii rationibus, qui Origenem sexagenario majorem Commentariis Matthæum illustrasse scribit, triginta scilicet annis, eoque amplius, postquam Scripturam primum cepit exponere. Sin ita hæc accipienda censeat aliquis, quasi quidquid in sacrorum Voldminum interpretationem diversis temporibus otij contulit Origenes, octodecim annorum spatium exæquaverit, longius etiam dissentio, ejusmodi quippe rationem neutiquam duci posse existimo. Multo credibilius est ex male lecto vel descripto Epiphaniij loco commentum id produisse. Postquam enim ab Origene postulasse Ambrosium dixit, ut sacras Scripturas interpretaretur, id ait ipsum in Tyrio secessu per octo & viginti annos fecisse. Alio item loco divina volumina Origenem Tyri scribit explanasse. Similiter Suidas, alios secutus, narrat Ambrosij rogatu Scripturas Origenem explanasse. Vides germana hæc eorum esse quæ scripsit Epiphanius; præterquam quod numerus in id degeneravit. De secessu autem Tyrij spatio, quod assignavit Epiphanius, quaestionem paulopost habebimus.

Epiph. Her. 64. cap. 3.
Epiph. De mens. & pond. c. 18.

Scribit Hieronymus Ambrosium ad Librorum sacrorum interpretationem Origenem incitasse, in emulationem Hippolyti, editis jam in Scripturam plurimis Commentariis optime de Ecclesia meriti. Hieronymum fefellit male intellectus Eusebius, qui post enumeratas Hippolyti scriptiones hæc subjungit: *ὁ δὲ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀρχαίων τῶν εἰς τὰς θείας γραφὰς ὑπομνημάτων ἰνέειτο ἀρχὴν ἀμβροσίου ἐς τὰ μέγιστα παρὰ τὸν αὐτὸν.* Id est: *Ab eo quoque tempore Origeni in divinas Scripturas commentandi initium factum est, valde eam incitante Ambrosio.* Hieronymus autem vocem hanc, *ἀρχὴν* qua pertinebat ad tempus, perperam ad Hippolytum retulit: de quo simile nihil habet Nicephorus. Iam ante Henrico Valesio id observatum est. Falsam Hieronymi explicationem nova depravatione pervertit Auctor Græcæ interpretationis libri De scriptoribus Ecclesiasticis. Hæc habet Hieronymus: *Scriptis (Hippolytus) nonnullis in Scripturas Commentariis, è quibus hos reperi; in ἐξάμηνον . . . . . de Pascha, adversum omnes hæreses. & αὐτῶν ἑπιμνηστικῶν, de laude Domini Salvatoris; in qua presente Origene se loqui in Ecclesia significat.* In hujus emulationem Ambrosius, quem de Marcionis hæresi ad veram fidem correctum diximus, cohortatus est Origenem in Scripturas Commentarios scribere, præbens ei septem & amplius notarios, coronamque expensas, & librariorum parem numerum: quodque his majus est, incredibili studio quotidie ab eo opus exigens. Unde in quadam Epistola ἰεροδιδάσκων eum Origenes vocat. Sic ea accepit Interpres, quasi una ferie scribenda sint ista: *in qua presente Origene se loqui in Ecclesia significat in hujus emulationem, tum deinde apponenda sit πλεῖστα ἔργα.* Sic enim vertit: *ἐν οἷς παρόντος ἀειρήνης ἑαυτὸν ἀμιλλοῦμαι ἢ μιμνήσκω αὐτῷ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διδοῦν ἀμβροσίῳ ὄντινα δὸς τῆς πάλαιος ἱερῶν εἰς τὴν ἀληθινὴν πίστιν ἐπιστρέψαι αὐτοῦ, αὐτῶν ἑπιμνηστικῶν γράμματα, παρεργητικῶς αὐτῷ ἐπιπέσει ἢ πλείους τοῦ αὐτοῦ.* Neque hæc sine stetit malum, ad pristinos siquidem errores novorum accessionem fecit Photius, vir alioquin literariis

Hieron. De script. Eccl. in Hippolyt. Euseb. lib. 6. tit. c. 23.

laudibus abundans: hunc quippe Hieronymiani Interpretis quem secutus est, locum tali interductu distinxit: *ἐν οἷς παρόντος ἀειρήνης ἑαυτὸν ἀμιλλοῦμαι ἢ μιμνήσκω αὐτῷ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διδοῦν ἀμβροσίῳ ὄντινα δὸς τῆς πάλαιος ἱερῶν εἰς τὴν ἀληθινὴν πίστιν ἐπιστρέψαι αὐτοῦ, αὐτῶν ἑπιμνηστικῶν γράμματα, παρεργητικῶς αὐτῷ ἐπιπέσει ἢ πλείους τοῦ αὐτοῦ.* Ita legisse Photium declarat hæc illius: *λίγη) ὃ καὶ δὸς (ἰερολυμίτι) αὐτῶν τῶν θείων ὑπομνημάτων ἱεροδιδάσκων, ἐργασίας αὐτῶν καὶ ἐπιμνηστικῶν ἐπιπέσει ἢ πλείους τοῦ αὐτοῦ, αὐτῶν ἑπιμνηστικῶν γράμματα, παρεργητικῶς αὐτῷ ἐπιπέσει ἢ πλείους τοῦ αὐτοῦ.* Quæ cum ex Hieronymi Græco Interprete derivata sint, manifestus est quorundam error, virorum male suspicacium, qui nuperum opus esse interpretationem hanc conjectant. Caterum hinc aliquibus persuasum fuit Hippolytum Origeni, non Ambrosium ad explicandos rei literaria sumtus præsto fuisse: quod quam verum sit, Lector existimet, & quemadmodum falsæ opiniones quasi ex traduce propagentur. Fraudi quippe fuit Hieronymo Eusebius, Græco interprete Hieronymus, Photio Græcus Interpres, innumeris aliis ipse Photius, & quem ab alio unufquisque accepit errorem, novis deinde cumulavit. Sed hæc hæc tunc. Omnibus igitur rebus Origeni commodabat Ambrosius, & quæcumque ad corporis cultum pertinebant, ac studia, large huic, quasi virgula divina, ab eo præbebantur. Notarios itaque habebat ad manum plus septem, qui dictata ex ore loquentis exciperent, totidem librarios cum puellis, quæ properanter scripta nitidius exarent.

Phot. Cod. 121.

IX: Neque sibi sane hac oblata facultate defuit; beneficentissimi quippe hominis liberalitate usus, quinque priores Commentariorum in Iohannem Tomos, & initium sexti Alexandria hoc tempore, & ex Achaico, quod mox exponemus, itinere redux elaboravit. Octo item priores in Genesim Tomos è duodecim confecit: Psalmos ad hæc exposuit viginti quinque priores, quamvis plures etiam subinde enarraverit, ut dicemus infra; & Ieremiæ quoque Lamentationes totis voluminibus interpretatus est. Adde libros de Principijs, & *de vita nre* decem, quos eadem tempestate Alexandria composuit.

X. His intentum studiis Origenem interpellarunt negotia Ecclesiastica, quorum gratia in Achaiam profectus est. Negotia illa quæ fuerint, non expressit Eusebius; Baronius conjecturis reperire voluit; eaque de causa profectum in Græciam Origenem diuinat, ut Nicopolitana Editionis circa hæc tempora reperta compos fieret. Sed quor- B

Bar. ad A. 250. N. 7.
Hieron. de Script. Eccl. cap. 25.
Rufin. in Euseb. 1. 27. lib. 6. Enc. b.
Hieronym. Ep. 118 ad Marcellianum

sum ad excogitatas descendemus conjecturas, cum veritas ipsa palam extet? scribunt siquidem Hieronymus & Rufinus Achaia Ecclesias plurimas tunc Hæresibus fuisse vexatas; quibus expugnandis idoneum præ ceteris visum Origenem, eam illi causam in Græciam proficiscendi fuisse. Illuc vero accersitum ab Ambrosio non absurde quispiam suspicabitur; nam Alexandria crebro abfuisse Ambrosium constat & postquam inter eos necessitudo intercessit, Athenis fuisse, atque inde literas ad Origenem dedisse ex Hieronymo discere licet. Hæc quidem proponimus, non asserimus. Hinc etiam habitæ sibi cum Hæresiarcha quodam concertationis exemplar ad amicos in Palaestinam misit Adamantius, qui falsis de se, deque ea disputatione rumoribus occurreret. Athenis moram fecisse Origenem certum est, moræ tempus incertum: rediisse tamen sequenti anno, vel C

Epiph. Her. 64. c. 1.
Nicot. Thesaur. Anthol. doct. sibi lib. 4. H. 198. 31.
Heron. ad A. 252. N. 4.
Petav. ad Epiph. Her. 64. c. 1.

biennio post, inter Chronologos constare video. Equidem non multo minus biennio itineris Achaici tempus fuisse existimo; nam & per Palaestinam iter habuit, ibique moratus est aliquandiu, & spatium aliquod itione ac reditione consumtum est, & in Achaia cum Hæreticis, velitando, & Athenis perlustrandis, scholisque Philosophorum frequentandis, (quod ab eo factum testantur Epiphanius & Nicetas, & huc commode referri potest) sit longum tempus contritum fuisse necesse est. Nec causæ est cur ex hac D

Sueton. de illust. Græc. max. cap. 7.

scholarum frequentatione aliud Atheniense iter ab Origene olim adolescente institutum fingant Baronius & Petavius: nam ad Philosophos & Rhetores ibant cuiuscunque ætatis homines, neque verisimile est Origenem Philosophiæ, reliquarumque disciplinarum amore flagrantem, in ea degentem urbe quæ artium omnium inventrix haberetur, & in qua cum civium, tum advenarum præcipuum esset studium novi aliquid vel dicere, vel audire, ætate fuisse absteritum quominus civitatis consuetudine ad explendam cupiditatem uteretur. Supra quidem observavimus testificari Porphyrium, ad Plotinum Romæ publicè docentem aliquando accepisse Origenem quemdam, alium ab Adamantio, Plotini aequalem, eoque conspecto victum pudore Plotinum dicendi finem fecisse. Prius idem factum legimus à Tullio, qui octo jam & viginti annos natus, cum Romæ esset biennium versatus in causis, & jam inter primos Urbis oratores poneretur, Athenas tamen ad Antiochum Philosophum, & Demetrium Rhetorem se contulit. Inde ad Asiaticos Oratores, ipsumque demum Molonem se applicavit. Quin & Antonij Gniphonis scholam frequentasse, etiam cum Prætura fungeretur, à Tranquillo proditum est. Sane in hæc Achaica remansione Nicopolitanam Editionem natum fuisse Origenem E

Origen. in Ep. ff. ad amicos Alexandrinæ.

credibile est: causam hanc itineris habuisse, non item.

XI. Digressum inde, Epheso transiisse non præter verisimilitudinem credi potest. Scribit siquidem Origenes se aliquando Ephesi in Hæreticum quemdam incidisse, qui cum ne verbum quidem secum conferre sustinuisset, se tamen inde profecto confictam falsæ disputationis historiam misisse ad discipulos, aliosque: at eum demum Antiochiæ vanos falsæ victoriæ rumores spargentem, postquam illuc accessit, publicè coarguisse, hominisque vanitatem confutasse. Id si quis tum contigisse velit, cum vix in aliud tempus reuocari possit, savebo conjecturæ: sed & hic quoque iudicium suum sibi unusquisque integrum habeat, nec omnes enim Origenis peregrinationes literis fuisse traditas existimo, cum ipse præsertim alicubi se multa terræ loca peragrasse doceat. Quæ hoc ergo loco, & alibi passim dubitanter proponuntur à nobis, sic Lector accipiat tanquam meras conjecturas, aliqua, si forte, verisimilitudine conjunctas; solida nulla & constanti ratione subnixas. F

XII. Prius autem quam Athenas veniret, arripuerat iter per Palaestinam, & Casarez ab Episcopis supra jam commemoratis Theodisto, & Alexandro ad sacrum Presbyterij ordinem inecat profectus. Prioresne jam ante susceperit ordines, necne, non liquet; facile equidem adducor ut credam per saltum, ut vocant, Presbyterum fuisse ordinatum, prout primævis Ecclesiæ temporibus in more positum fuit. Id tum contigit cum Antiochenæ Ecclesiæ regimem cepisset Zebinus, Christi nimirum 228 anno, Alexandri Se-

A veri 7, Origenis 43. Factum hoc à sanctissimis Episcopis in homine ditionis non suæ, sub testimonio Epistolæ Ecclesiastica, qua discedentem Demetrius fuerat profecutus; ut ad eum sui purgandi causa rescripsit Alexander, mansueti vir ingenio atque leni: cujus testem damus Hieronymum. Quamobrem Episcopi Ægypti & Alexandria in Synodica Epistola adversus Origenis doctrinam, *ἡσυχαστικῆν καὶ ἀκαθάρτων ἐπιτοκίαν καὶ τὴν κατὰ τὸν Ἰουδαϊστικὸν τρόπον τῆς κηρυκτικῆς καὶ μακρῆς ἡλικίας ἀληθείας* agnoscunt. Quo magis miror scripsisse Photium, Alexandria Origenem profectum, abique proprii Episcopi consensu Presbyterij dignitatem suscepisse. Idem addit facti auctorem fuisse Theodotum, probatorem Alexandrum. Vt est, hoc dolore graviter exarsit Demetrius, & ex insigni Origenis gloria jamdiu in sinu collectum invidia virus totum evomuit, unde ingentes subinde concitati tumultus totam Ecclesiam in factiones dispartunt. Nam primum Origenis castrationem, *mirifice* à se antea laudatam & probatam, publice disserere ac traducere cepit, Ecclesiam omnem adversus eum concitare, hunc honore Sacerdotij privare, & ab Ecclesia postremo communione segregare. Narrat quippe Photius geminam adversus eum coactam fuisse Synodum; quarum prior Episcopis aliquot, & Presbyteris constata, eum docendi munere abdicandum & Alexandria pellendum sanxit, Presbyterij dignitatem non abstulit; altera à Demetrio ex aliquot Ægypti Episcopis coacta Sacerdotij quoque honore exuendum decrevit. Huic Demetrii decreto consensisse univertum orbem, excepta Palaestina, Arabia, Phœnicia, & Achaia testificatur Hieronymus; nec propter dogmatum novitatem, errore sive invidia laudem virtutis ejus fuisse obtritam. Auctor quoque idem ipse est, non Presbyterio solum Origenem à Demetrio esse submotum, sed Ecclesiam etiam societate prohibita, consentientibus in id Sacerdotibus; ut mihi verisimile fiat in Synodo à Demetrio collecta sancitum quoque illud fuisse. Sed jam antea patria excesserat eum coit Demetria illa Synodus, quemadmodum dicemus paulopost. Ita Achaia reversus Alexandriam Adamantius jam Presbyter, pristinisque intentus studiis, à proprio Episcopo sibi primum favente, deinde clam invidente, tum maximis ad invidiam odij factis accessio- nibus palam infenso agitatus, tandem defessus malis injuriæ concessit, patriisque sedi- bus excedere coactus est. Exilium quippe ipsi decernente Synodo, quod sibi praesentebat esse faciendum vel ingratis, sponte admittere maluit: cum praesertim ingravescentem invidiam ferre non posset. Sic enim conciliandi sunt, qui jactant sponte abiisse ipsum, D eum iis qui patria expulsum & exterminatum fuisse volunt.

XIII. Aliam exilij hujus causam affert Epiphanius, atque eximia florentem eruditio- nis ac sanctitatis laude Origenem, magistratum in se Alexandrinorum, Praefectorumque acuisse invidiam, & potentium inimicitias pro Christo appetivisse; & ab iis comprehensum aliquando in eam fuisse necessitatem adductum, ut vel Idolis sacrificandum sibi esset, vel Æthiopsis libidini corpus offerendum; qua rei indignitate commotum, virum omnia praestudio castitatis postputantem, tam leni se ac victo animo ostendisse, ut sacrificaturum se reciperet; nec id fecisse tamen, sed thus in manus ejus impositum ab adstantibus in ignem fuisse excussum: (addit Nicetas contigisse id, cum immutata sententia revocaret promissum, eoque stare detrectaret) hinc ipsum tanta aspersum esse infamia, ut Ecclesia depelleretur; cumque ludibria, & oculorum conjectum, quibus ut idololatra destinabatur, ferre non posset, invidiæ detestandæ gratia Casaream commigrasse. Constat certe ex eodem Epiphanio, dubitasse tantum Origenem idololatriamne admitteret, ad facinus non omnino pervenisse; quæ cum dubitatio crimen tamen ipsa sit, admissum humanitus peccatum tempectiva & salubri poenitentia emendasse; nec Petri lapsum solummodo, sed lacrymas etiam ac dolorem representasse. Quemadmodum autem Origeni ad hujusmodi flagitium praevitit Petrus, ita Marcellino Papa uterque: hunc enim templum Vestæ cum Diocletiano ingressum thus obtulisse ejus nomine inscripta Acta testantur. Quod fictum tamen & falsum esse contendit Augustinus adversus Petilianum Donatistam. Et ut verum sit, hunc martyrio paulopost summa constantia suscepto scelus reparasse certum est. Tam luculentis autem signis poenitentiam suam Origenes publice testatus est, ut ab otiosis subinde hominibus suppositus fuerit liber De poenitentia Origenis, quem in Apocryphorum censum Gelasius Papa retulit. Is tamen liber, ad quem pertineat Origenis lapsum, dubitavit Baronius: cujus enim sese criminis reum hoc libro peragit Adamantius, vix ad eam quam tractamus Epiphaniij historiam potest accommodari. Ac illud praecipue flagitium causæ fuisse existimo, quamobrem Sacerdotio & Ecclesia abdicatus fuerit: ea siquidem poena delicto hujusmodi Apostolicis Canonibus irrogatur. Nec mirum ab aliis ipsum Ecclesijs benigne fuisse susceptum: quanta enim indulgentia & caritate adhiberentur olim Christiani, qui post ejuratam infirmitate animi ac mollitie Christum poenitentia ducti ad meliorem mentem converterentur, discere licet ex Epistola Dionysij Alexandrini ad Fabium Episcopum Antiochenum, contra Novatam. Quod si suscepti tantum

Hieron. de
Script. Eccl.
in Orig. ad
Alexandro.
Phot. Cod.
118.

Phot. ibid.

Hieron. lib.
2. in Rufin.
cap. 5.

Epiph. Hav.
64. cap. 2.

Nicet. Theol.
or. hoc. fidei
l. 4. barst.

August. De
unic. bapt.
cap. 16.

Gelas. in
Cens. Rom.
Dec. 1. Par.
Dist. 15.
Bar. ad A.
N. 112.

apud Euseb.
lib. 6. Hist.
cap. 42.

ab Episcopo non suo Presbyterij fuisset reus, eum non tam severe tradaturum fuisse Demetrium credibile est, cum praesertim ipsius commendatione fretus ad eum se promovendi dignitatis gradum passus fuisset. Minime vero facti hujus narrationem ab Eusebio consulto praetermissam putem, ut idololatriae crimine liberaret Origenem, vel quod poenitentia elutum postmodo flagitium oblivioni tradendum putaret; sed quod res Origenis proprio & luculento Apologiae opere jam antea fuisset complexus, in Historia autem duceret esse obiter attingendas. Inde tacuit eximium illud, ac omni laude dignum Origenis facinus (quod in idem incidisse tempus memoriae mandavit Nicetas) quando juxta

Nicet. in Theol. orb. lib. 4. Her. 11.

Bar. ad A. 235. N. 10.

Aegyptiorum Sacerdotum morem a Gentilibus adrasus, ad fanum Serapidis Christianos omnes ad propugnandum Christi nomen clara voce concitavit. Falsam porro & confictam esse Origenianae idololatriae historiam, ac Epiphanio ab aliena manu insertam peritendit Baronius, plurimaeque congerit in eam sententiam, quae a Petavio erudite confutata habes in Animadversionibus Epiphanianis. Rem alij tribuunt Decij temporibus. Haec infra expendemus accuratius: sed in antecessum asserimus neque nos horum opinionioni, vel Baronij conjecturae assentiri posse. Fidei quoque integritatem in libris plerisque, ac eo praesertim qui est De principiis, ab Origene violatam id temporis conquestum fuisse Demetrium consentaneum est, quippe qui omnia adversus eum argumenta studiosse colligeret. Alexandria itaque eliminatus Origenes Caesaream Stratonis concessit, ibique sedem fixit, anno aetatis 46, Christi 231. Alexandri Severi 10; vel ut est in nonnullis Eusebij Codicibus, & in quibusdam Eusebiani Chronici exemplaribus, anno Alexandri 12: vel 11, ut habet Scaligeriana Chronici hujus editio. Ex his hallucinatum liquet Epiphanium, qui Origenem imperante Decio Alexandriae claruisse scripsit, cum nunquam eum posthac illuc regressum fuisse constet. Quapropter concedo in Petavij sententiam, Severi nomen Decij nomine perperam ab Epiphanio commutatam opinantis. Vehementius etiam hallucinatum constat Abrahamum Sculterum, qui Origenem narrat, postquam Alexandria exiit ut amulius cederet, eo revocatum omnes facrae Scripturae libros illustrasse Commentariis.

Euseb. Her. 6. cap. 1. Petav. Animad. in Epiph. tom. 1. Abr. Scult. in Metaph. Theol. Petav. lib. 6. cap. 1.

XIV. Confugit ergo Caesaream ad Theodotum, benigneque ab eo & liberaliter exceptus, & ab omnibus injurijs & contumelijs prohibitus est. Hinc nova suffusus malevolentia Demetrius Aegypti Episcopus, ut dixi, in Synodum cogit, Origenemque Presbyterio abjudicat, & ab Ecclesiae societate sejungit, universo propemodum orbe decretum approbante & confirmante. Ardentes quoque in eum & aculeatas quoquoeverus disseminavit literas: sed hominis iracundiae simul & vitae, eodem, ut videtur, quo discessit Origenes anno, finem matura mors posuit, in ejusque episcopatum Heraclas successus est. Haec eo ordine narrat Eusebius in Historia, quo a nobis descripta sunt; aliter in Chronico, in quo Demetrii mors Origenis exitum toto biennio praevertit, quod neutiquam stare potest.

XV. Certe, ne quid dissimulem, Gennadius in libr. de vir. illustr. scribit Theophilum Alexandrinum Episcopum tradidisse non a se Origenem primum, sed ab antiquis Patribus, & maxime Heracla fuisse ex a Presbyterio ejectum, & de Ecclesia pulsum, & de civitate fugatum. Idem habet Scriptor vitae S. Pachomij, & Epistola Synodica Episcoporum Aegypti, cujus fragmentum affert Iustinianus in Epistola ad Menam. Verba haec sunt: ἀρχαίως ἔδειξε Ἐρακλῆς ἐπιτομὴν τῆς ἐκκλησίας, ἡ κατὰ τὸν καιρὸν ἡγεμένης ἡρακλῆος, ὡς ἀποθήκη ἀμυντικῆς ἐπιτομῆς τῆς ἐκκλησίας, ἡ κατὰ τὸν καιρὸν ἡγεμένης ἡρακλῆος, ὡς ἀποθήκη ἀμυντικῆς ἐπιτομῆς τῆς ἐκκλησίας, ἡ κατὰ τὸν καιρὸν ἡγεμένης ἡρακλῆος, ὡς ἀποθήκη ἀμυντικῆς ἐπιτομῆς τῆς ἐκκλησίας. Cum enim impias orationes habere coepisset, beatae memoriae Heraclas Episcopus, qui tunc florebat, tanquam arator, & vinitor veritatis studiosus Ecclesiastici agri, eum a medio pulchre fecerit, sic tanquam vere malum zizaniam evellit. Quibus alia causa cur expulsus fuerit Origenes praeter superiores asseritur. Est simile quidpiam apud Petrum Alexandrinum Episcopum in Mystagogia, cujus particulam quoque recitat Iustinianus in eadem Epistola: τὸ δὲ εἶπε, inquit, ἡρακλῆς ἡ, διηγεῖται τὴν μακαρίων ἐπιτομὴν, ἡ κατὰ τὸν καιρὸν ἡγεμένης ἡρακλῆος, ὡς ἀποθήκη ἀμυντικῆς ἐπιτομῆς τῆς ἐκκλησίας. Quid autem dicam Heraclam & Demetrium beatos Episcopos? quales tentationes ab insano Origene passi sunt, eorum & dissidia sereret in ecclesia, quae ad hanc usque diem turbas in ea excitantur? Denique Eusebius, ut iam a me notatum est, in Chronico Origenem exulasse fingit, biennio postquam Episcopus creatus est Heraclas. Facile equidem existimo Demetrii adversus Origenem decreto adstipularum fuisse Heraclam adhuc Presbyterum, & simul ut Episcopatum adeptus est, decessoris sui confirmasse Edictum, & quominus restitueretur in integrum Origenes impedivisse: ait quippe Photius Cod. 118. Edicto Demetrii subscripsisse quorquos ipsi Origeni antea suffragati fuerant. Verum persuaderi non possum jam tum obiisse Demetrium, cum Alexandria dejectus est Origenes, & cur expelleretur auctorem fuisse Heraclam, contra Eusebiana historiae testimonium, & Hieronymi libr. 2.

A adv. Rufin. cap. 5. & ipsius etiam Origenis, qui in Epistola ad Amicos Alexandrinos post exilium ipsius scripta, Demetrium aliosque adversum se consentientes ulciscitur.

XVI. Postquam ex hoc tumultu Casaream sese recepit Origenes, fama suarum calumniarum appetitæ consuluit, & submissas in nominis sui oppugnationem à Demetrio literas scripta ea quam dixi ad amicos quosdam suos Alexandria Epistola luculenter confutavit. In qua etiam si maledictis abstinere se velle declarat, asperè tamen & acerbè Demetrium, eique consentientes adversum se Episcopos perstringit, & illatam sibi injuriam, inflictoque Anathematismos refellit. Nec minus ob Demetrii Decreta & Alexandrinæ Synodos Ecclesiasticis munus defunctus est; docebat publice, & in Ecclesia de rebus sacris ad populum diserebat; atque hæc non Casariensis Episcopi modo, & Hierosolymitani permisso, sed jussu etiam; qui ad hunc unum Scripturæ sacræ interpretandæ munus detulerunt. Cum enim in ejus causa varia essent variorum sententiæ, duasque velut in partes universa abisset Ecclesia; insensibilis reliquis patrocinium ejus ac defensionem Palaestina, Phœnicia, & Arabia susceperunt: quarum auctoritate fretus sese Sacerdotio ac Ecclesiæ communionem excidisse minime ratus est, & inter eas gradum suum ac dignitatem obtinuit.

XVII. Hierosolymam quoque ipsædem circiter temporibus adiit, Christi, Apostolorumque visurus vestigia. Ibi vehementer ab eo petijt Sacerdotum collegium, ut in Ecclesia verba faceret; cumque vim ad impetrandum propemodum adhiberet qui præerant sacris, assurgens ille assumpto libro unde sibi argumentum deligeret, in hunc c. Psalmo 49 versum forte incidit: *Pecatori autem dixit Deus, Quare tu enarras iustitias meas, & assumis testamentum meum per os tuum?* quo recitato, quasi sua sibi à Deo perfidia exprobraretur, in tantos ludus incidit, ut adstantibus universis lacrymas excuteret. Cum vero se aliquando Christi, Apostolorumque perivestigia alicubi significaverit, his temporibus id tribui posse censemus. Inde vero non multo post digressus est.

XVIII. Scribit Epiphanius Tyrum concessisse ipsum post Hierosolymitanum iter, atque ibi per annorum octo & viginti decursum in interpretandis, juxta Ambrosij postulatam, Scripturis otium suum consumpsisse. Dicerem corruptum à librariis numerum, nisi duobus apud Epiphanius locis haberetur idem, aliorumque suffragio confirmaretur. Dicendum potius id ex vulgi sermonibus, ut alia pleraque, Epiphanium accepisse; utrobique enim addit, *ὡς ἂν ἴδωμεν ἔχει*, falsum autem penitus fuisse: cum enim anno Christi circiter 254 diem suum obierit Origenes, uti infra demonstrabimus, anno vero ætatis suæ 69; postquam Alexandria excessit, anni admodum 23 intercesserunt ad ejus obitum; quorum nonnullos etiam Casareæ Stratonis, Hierosolymæ, Casareæ Cappadocum, Athenis, & in alijs locis contrivit. Merito ergo hic Epiphanium arguit Petavius. Annos quidem 28 Alexandria literis docendis præstitit, ut observatum est Halloxio: nam amisso patre statim sibi docendo victum quasi vit, natus annos circiter octodecim. Hinc ad annum ætatis 46, quo Alexandria ejectus est, anni interjacent omnino 28. Atque hanc Epiphanius fuisse errandi causam credi potest.

XIX. Simul ut Casaream venit Origenes Alexandria relicta, ibi literarum studijs præfectus est, statimque ad capessendas disciplinas, sed potissimum sanctiores cum docendo, tum scribendo universos excitavit, sed duos præcipue magni nominis adolecentes, Neocæsarea oriundos, claris genitos parentibus, sed à Christo alienis, Theodorum, qui & Gregorius appellatus est, & Thaumaturgi cognomen meruit, ejusque fratrem Athenodorum. Qui cum Iuris Romani studijs operam daturi Athenis Berytum venissent, ubi tum vigeabat legum doctrina, casu nescio quo Casaream delati, in Origenem recens illuc appulsam una cum Firmiliano inciderunt. Socrates fama Origenis excitos eo contendisse narrat. Is excellenti adolescentum illorum indole perspecta, ea utrumque humanitate, ea comitate morum in sui apertem traxit, & adhortationibus, scriptisque ad Gregorium libellis ad virtutem ita arroxit, ut per totum quinquennium ei sese interioribus literis erudiendos in idem contubernium adjungerent, tantamque ex ejus præceptionibus Philosophiæ & Mathematicarum artium noticiam hautirent, quanta ad perfectam Sacrarum Literarum interpretationem usui esset futura. Cujus operæ is demum fructus fuit, ut alter editis miraculis (unde & cognomen reportavit) clarus, alter martyrij corona insignis, post gestos in patria Episcopatus uterque obierit. Eos ad Christianas partes ab Origene fuisse adductos, cum antea Ethnicorum erroribus fuissent impliciti, censuit Halloxius. Illexit eum in hanc sententiam Hieronymus, cujus illa verba sunt: *Quorum cum egregiam indolem vidisset Origenes, eos ad Philosophiam cohortatus est; in qua paulatim Christi fidem subintro-*

ducem, sui quoque sectatores reddidit. Hæc Hieronymus, ut alia fere libri hujus omnia, sum-

fit ex Eusebio, qui sic habet: ὁ δὲ ἀμφὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ μαθηματα δεινὸς ἠπλομεθρῆς, οἷον

οὐκ ἴσως ἄλλοις ἐκείνης ἔργα, τῆς ἀρετῆς ἀρετῆς τῶν ἁγίων ἀποστολῶν ἀποφασίσει.

Orig. Tom.
6. in Job. 1.
29.

Epiph. her.
64. cap. 3.
& De pond.
& mens.
cap. 12.

Petavi. A.
numerali ad
Epiph. her.
64. cap. 3.
Hallox. in
Notat. ad
Orig. defenf.
1. cap. 7.

Socrat. lib.
4. cap. 27.

Hall. Orig.
defenf. lib.
1. c. 14. & l.
4. quæst. 10.
Hieron. de
script. Eccl.
in Theodoro.
Euseb. lib.
6. hist. c. 30.

Quos in Graecis, Romanasque disciplinas vehementer incensos, injecto illis amore Philosophiae, à priori- A
 bus studiis ad divinaram rerum meditationem ut transirent, adhoritatus est. Iam vero manifestus est
 boni Hieronymi error, quem apertius etiam redarguit Gregorius ipse Thaumaturgus, B
 testis locuples, qui multo ante ad agnitionem veritatis venisse se profiteretur, quam ad Ori-
 genem accessisset. Redarguit & Gregorius Nyssenus, eumque ex variis & incertis Ethni-
 corum Philosophorum de Deo sententijs veri Dei notitiam hausisse testificatur. Mirum
 vero scripsisse Bedam literis institutos ab Origene Gregorium, & Athenodorum, impe-
 rante Gordiano: mirum quoque existimasse Casaubonum, diligentissimum certe virum,
 per annos ipsos octo Origeni operam dedisse Gregorium, vel Ispretis, vel inconsultis Eu-
 febio, & Hieronymo, qui quinquennium duntaxat assignant. Homini nempe valde alio-
 qui perspicaci imposuit locus iste Gregorij ipsius: ἀλλὰ ἡ οὐκ αἰτίας μοι χροῖται. ἔστι γὰρ, ὅτι B
 ἢ ἐν αὐτοῖς εἰπὼς π, ἢ γράφας λόγον πρὸς μέγα ἢ μικρὸν ἕλεος τῆς χάριτος. ἢ τὰ ἀπὸ ἡμετέρου οὐ ἰσθ
 γράφοντες ἢ λέγοντες, ἢ κ, δημοσία, πρῶτον μὲν τοῦ λόγου κ, ἀγωνιστικοῦ παραχρησθῆναι, ἢ π μὴ ἔρ σαυ-
 ρασίων πρὸς τὸν ἀπὸ ἡμετέρου τῶν καλῶν εἰδοσῶν ἀποστασθῆναι. Ab octo annis sermonem nullum
 vel scripsisse se vel recitasse agnoscit, neque quemquam recitantem audisse, praeterquam
 admirandos illos viros, verè Philosophiae amatores, condiscipulos nempe suos, Origenis
 itidem auditores. Minime vero se illos dicentes per octennium audisse significat, sed
 non alium quemquam per octennium audisse. Scribit Nicephorus Dionysium, eum qui
 Heraclæ & in Schola & in Episcopatu Alexandrino successor fuit, hoc tempore etiam
 Adamantio praecettore esse usum. Eusebius certe, quem unum hic videtur assecutus Ni-
 cephorus, Dionysium Alexandriae Origenis auditorem fuisse docet; Caesarea vero fuisse C
 iudem, id vero apud eum nusquam reperias. At non docendo solum, sed scribendo etiam
 pro more suo publice professe in hoc Caesariensi secessu Origenes fatagebat: Isaia: quip-
 pe & Ezechielis vaticinia tunc commentarijs illustravit.

Greg. Thau-
 mat. in Non-
 cap. in Orig.
 Greg. Nyss.
 in vit. Gre-
 gorij Thaum.
 Beda De sex-
 aet. mudi.
 in Gordiano.
 Casaub. in
 Not. ad Pa-
 trolog. Gregor.
 Thaumaturg.
 in Paneg.

CAPVT TERTIVM.

I. Alexandro Severo succedit Maximinus. Sexta persecutio. II. Gregorius & Athe-
 nodorus Neocaesarem repetunt. Origenes Caesarem Cappadociae ad Firmilianum confugit, D
 latet apud Iulianam, III. Hexapla inchoat, IV. Scribit librum De martyrio. V. Maxi-
 minus perit, succedit Gordianus. VI. Origenes iterum Athenas proficiscitur, Ambrosium
 obiter adit Nicomedia, Athenis absolvit Commentarios suos in Iohannem & in Ezechie-
 lem, alios inchoat in Canticum Cantic. VII. Caesarem Stratonis repetit, Commentarios
 in Canticum absolvit, Firmilianum iterum in disciplinam recipit, VIII. ad convincendam
 Berylli haeresim Bostram accersitur, in Palaestinam redit. IX. Obiit Gordianus, succedit Phi-
 lippus. X. Vtrum à Dionysio Alexandrino oppugnatus fuerit Origenes. XI. Origenes se-
 xagenario major scribit contra Celsum, in Matthaum, & in xij Prophetas; item immu- E
 meras Epistolas. XII. Vtrum Philippus Imperator fuerit Christianus. XIII. Homiliae suas
 tum primum excipi patitur Origenes, fidei suae professionem mittit ad Fabianum Papam,
 & alios Episcopos, XIV. Vocatur ad Concilium adversus Arabum haeresim, scribit ad-
 versus Hellesaitas, Apellitas profligat.

I. DVM his intentum animum habet Adamantius, caesus est cum Mammea matre
 Alexander Severus, post administratum annis tredecim singulari continentia &
 aequitate imperium. Sceleris auctor Maximinus, homo gente ac moribus barba- F
 rus, in demortui locum suffectus est; cui nec obtulisse mortem, & in ejus dignitatem in-
 volasse contentus, piam optimi Imperatoris familiam, & quoscumque caros dum esset in
 vivis habuerat, ferino ritu devexare aggressus est; ac Christianos potissimum. Quos cum
 esse fuisset passus Alexander, funditus delere Maximinus optavit. Bellum atrox itaque Ec-
 clesiae inferetur, neglectoque Christianorum vulgo, Sacerdotes morti ac supplicio desti-
 nantur, ut detractis columnis labefacta aedes corrueret. Id, vel ob unum maxime Origenem,
 consilij fuisse susceptum refert Orosius, & post eum Beda, Freculphus, & Marianus
 Scotus; idcirco, opinor, quod hujus praecipue pietate, scriptis, concionibus, & exemplo
 Christiana fides magnum jam incrementum accepisset, & porro captura videretur.
 II. Ingruenti periculo fuga se subduxit Origenes, cum paulo ante Gregorium, & Athe-
 nodorum post exactos in exhedris suis annos quinque in patriam redituros à se amisisset.
 Et tum

Oros. lib 7
 cap. 19.
 Freculph.
 Chron. Tom
 2. lib 3. c. 2
 Mar. Scot
 ad A. C. 359
 Beda De sex-
 aet. b. in
 Maximino.